Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 102 SATURDAY, MAY 30 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СУБОТА, 30-го ТРАВНЯ 1998 р. Ч. 102 РІК CV

Уляна Дячук,
Предсідник УНСоюзу

ДО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ ЩОДЕННИКА „СВОБОДА"

У репортажах з 34-ої Конвенції УНСоюзу, яка відбулася від 15-го до 19-го травня ц. р. у Торонто, Канада, вже повідомлено читачів „Свободи" про рішення делеґатів, що з днем 1-го липня ц. р. щоденник „Свобода" переходить на тижневик з річною оплатою 40 дол. для членів і 50 дол. для нечленів. Рішення це запало по довгих дебатах „за" і „проти" та часом дуже емоційних виступах як делеґатів, так і членів Головного Уряду. Це було самозрозуміле, бо від самого початку існування УНСоюзу у багатьох його членів УНСоюз і „Свобода" були одно, бо УНСоюз і „Свобода" є так тісно пов'язані зі собою. Але ця близька співпраця вимагала в минулих роках, а тим більше у теперішніх, постійної фінансової допомоги від УНСоюзу, бож видавництво не є фінансово самовистачальне.

Ще на попередній Конвенції у 1994 році була мова про великий зріст коштів видавництва, спричинений постійно зростаючими коштами паперу, поштової достави і т. п. У моєму звіті до 33-ої Конвенції я тоді старалася докладно вияснити делеґатам, що жодна інша братська установа в Америці, без огляду на її фінансову спроможність та число членства, не видає щоденника і тижневика; що УНСоюз не буде фінансово спроможний покрити великі річні дефіцити, які за чотири роки від 1990 до 1993 року виносили суму 3,581,210 дол., та що членство і передплатники мусять поносити значно більший, як до того часу, тягар видавництва. Тоді, у 1994 році, Конвенція винесла рішення піднести передплату для членів УНСоюзу до 30 дол. з 15 дол. річно та до 55 дол. із 40 дол. річно для нечленів.

Заразом піднесено передплату „Українського Тижневика" до 20 дол. і 30 дол. з 10 дол. і 20 дол. річно для членів і нечленів. З огляду на чергову підвишку поштових оплат на 20 відс., як і зріст коштів паперу на 30 відс., Головний Уряд УНСоюзу в травні 1995 року повновно розглянув великий дефіцит видавництва, який виносив понад мільйон долярів річно. Після довгих та вичерпних дебат Головний Уряд рішив звернутися до передплатників „Свободи" з опитом, чи вони є згідні платити за щоденник передплату 75 дол. річно для членів і 100 дол. річно для нечленів, чек 40 дол. або 60 дол., коли б „Свобода" перейшла на тижневик.

Опит вислано тоді до 11,208 передплатників „Свободи". Відповіли 4,860 передплатників або 43 відс. опитаних, з них тільки 2,892 передплатники, або 60 відс. тих, які відгукнулися, заявилися за задержанням щоденника і цими 2,892 голосами „Свобода" залишилася щоденником дотепер.

З огляду на факт, що 57 відс. передплатників щоденника не відгукнулися на опитник, а 1,642 з тих, що відповіли на опитник заявилися за тижневиком, Екзекутивний Комітет УНСоюзу був затривожений, чи ці пасивні передплатники залишаться ними в майбутньому.

За чотири міжконвенційні роки, дефіцит видавництва дав суму 2,974,000 дол., а число передплатників „Свободи", як і „Українського Тижневика", зазнало значних втрат, а саме: „Свобода" втратила 3,599 передплатників, а „Український Тижневик" 2,902. Наслідком втрати такого числа передплатників є менші прибутки видавництва, більше, як 180,000 дол. річно тільки у 1997 році. Намагання придбати нових передплатників не увінчалися успіхом.

Наші потенційні передплатники — це особи новоприбулі з України, які тепер є майже в кожній більшій місцевості. На жаль, вони уважають „Свободу" мало цікавою газетою, мова газети їм не подобається та підбір матеріялу для них не відповідний. Про це було багато натяків у дискусіях на Конвенції.

Втрати довголітніх читачів і передплатників газети можна пояснити тим, що деяким вона виявилася задорогою, деякі вважали, що дістають даром, коли передплата була включена до вкладок. Немає сумніву, що деякі старші віком передплатники з огляду на зорові проблеми не можуть читати і відмовилися від газети, є і такі, які передплачують „Свободу" та, перечитавши її, передають з рук до рук своїм приятелям чи рідним, але цим не допомагають у виданні газети. Багато передплатників відходить на вічний спочинок.

Але найбільшим ворогом нашого щоденника є погана поштова достава до домів передплатників. Для них, за вийнятком тих, що проживають у Ню Джерзі і на долині міста Ню Йорку, „Свобода" вже давно перестала бути щоденником, бо вони дістають кілька чисел газети разом, раз або два рази в тижні, хоча видавництво кожного дня точно видає газету, висилає на пошту та платить великі гроші за щоденну доставу.

Взявши до уваги повищі дані, наші делеґати мали нелегке завдання: втримати ще на довгі роки видання „Свободи", але обмежити значно кошти. По довгих дебатах запало тяжке рішення, щоб „Свобода" перейшла на тижневик і щоб надальше служила вірно українській громаді, членству УНСоюзу, як і цілій українській діяспорі. Бо завдання видавництва залишаються незмінними від тих, які виконувано впродовж останніх 105 років.

Бажанням наших делеґатів було також, щоб „Свобода" як тижневик мала високий рівень та була цікавою як для давніх передплатників, так і для тих, які недавно прибули з України. „Свобода" буде напевно появлятися так довго, як число передплатників буде зростати, а не спадати. В цьому можуть допомогти наші теперішні читачі, коли допомагатимуть видавництву придбати нових передплатників.

Так, як на початку свого існування „Свобода" не була щоденником, вона може по часі з тижневика повернутися на щоденник. Але „Свобода" потребує помочі від тисяч ентузіястів української преси, які своєю пожертвою на Пресовий Фонд „Свободи" можуть легко зліквідувати дуже поважний півмільйоновий річний дефіцит видавництва. Цим вони реально докажуть, що їм лежить на серці дальша доля української преси, та задоволять свою потребу мати надальше щоденник.

Парлямент України захищає шахтарів

Київ (УНІАР). — Тут під головуванням члена Тимчасової президії Анатолія Матвієнка відбулося чергове пленарне засідання ВР.

Згідно з рішенням, яке ВР ухвалила 21-го травня, з інформацією Кабінету Міністрів про подолання критичного стану у вугільній промисловості України на сесії виступив перший віцепрем'єр-міністер Анатолій Голубченко.

Депутати ухвалили відповідну постанову, проєкт якої внесли фракції комуністів і "Громади". У постанові парлямент запропонував Кабінетові Міністрів до 1-го червня цього року внести нарозгляд депутатів Верховної Ради пропозиції щодо збільшення обсягів фінансування вугільної галузі.

До 15-го червня доручено випрацювати порядок реструктуризації заборгованости вугільних підприємств перед Державним бюджетом і пенсійним фондом та внести на розгляд парляменту необхідні проєкти законів.

Органам прокуратури доручено в місячний термін перевірити використання резервового фонду КМ України, а також використання бюджетних фондів на підприємствах вугільної галузі у 1997 і 1998 роках.

Крім того, на пропозицію депутата-комуніста Володимира Моісеєнка, проєкт постанови доповнено рішенням до 12-го червня 1998 року заслухати звіт голови Державної податкової адміністрації України Миколи Азарова простан особистих прибутків та видатків у керівників вугільних підприємств, установ та організацій усіх форм власности вугільної галузі та членів їхніх родин.

За пропозицією члена фракції "Громада" Павловського, постанову доповнено також пунктом, яким Кабінетові Міністрів України доручено до 1-го вересня 1998 року підготувати власними силами, без залучення чужоземних експертів і консультантів, законопроєкт про засади комплексного розвитку вугільної промисловости України на теперішній час і до 2005 року та подати на розгляд ВР України.

Постанову ухвалено 361 голосом.

Пакістан відповідає Індії своїми ядерними випробуваннями

Ню Делі. — Пакістан у четвер, 28-го травня, своїми підземними ядерними випробуваннями дав конкретну відповідь Індії на такі ж її ядерні випробування тому два тижні, заявляючи тим, що він дорівнює їй на цьому збройному відтинку. Кілька годин пізніше пакістанський прем'єр-міністер Наваз Шаріф проголосив свою країну „ядерною потугою", здійснюючи таємний плян його попередника з-перед 30-ох років, що Пакістан збудує „ісламську бомбу". Підземні ядерні вибухи Пакістан здійснив на випробувальній базі у Шаґайських горах у пустинному і віддаленому південно-західньому реґіоні країни недалеко афганістанського та іранського кордонів.

Проголошуючи про здійснення своїх перших п'ять підземних ядерних вибухів, уряд Ісламбаду рівночасно повідомив, що почав відразу припасовувати ядерні боєголовки до ракет, які спроможні досягти мети у північноцентральній Індії. Ці вістки очевидно відразу витворили сподівану реакцію зі сторони Індії, котра після своїх ядерних випробувань також повідомила про вмонтовання ядерних боєголовок до цілого ряду ракет, включно з окремо виготовленими ракетами для прицілів у Пакістані.

У своєму урочистому телевізійному виступі три години після здійснення підземних ядерних вибухів, прем'єр-міністер Н. Шаріф заявив: „сьогодні ми зрівняли рахунок з Індією".

Президент Билл Клінтон до останньої хвилини намагався переконати прем'єр-міністра Пакістану відкликати заплановані ядерні випробування, але це йому не вдалося. Н. Шаріф підкреслив у своїй відповіді Б. Клінтонові, що після такої млявої реакції світової спільноти на вчинок Індії, Пакістан був змушений реаґувати в цей спосіб. Тепер ЗСА та інші заможні країни змушені застосувати також проти Пакістану відповідні санкції.

РОСІЯ ОСТЕРІГАЄ УКРАЇНУ ЩОДО БЛИЗЬКИХ ВІДНОСИН З НАТО

Київ. — Міністер закордонних справ Росії Євґеній Прімаков, який перебував в українській столиці 26-27-го травня з офіційною візитою, сказав, що його держава вітає активізацію українсько-европейських стосунків, але виступає проти зближення Києва з НАТО.

„Україна — ґльобальна держава і вона має брати участь у ґльобальних процесах", — зазначив російський міністер під час зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою, маючи на увазі співпрацю України з Европою. За словами пресселретаря Президента України Олександра Майданника, гість відзначив також відвертість попередніх переговорів зі своїм українським колеґою Борисом Тарасюком і високий ступінь довір'я, що „впливає на рівень взаємин між державами".

Однак на підсумковій пресконференції з Б. Тарасюком Є. Прімаков прямо заявив, що Росія „займала становище, займає його і буде займати" проти близьких відносин України з НАТО. З точки зору геополітики, сказав російський міністер, поширення НАТО на схід створює „загрозливі елементи" і нові лінії поділу в Европі. Він додав, що НАТО залишається військовою організацією, яка керується догмами „Холодної війни". Росія може змінити своє ставлення до цього союзу лише тоді, як він перетвориться на чисто політичну організацію, діяльність якої зосереджуватиметься переважно на миротворчих операціях.

Б. Тарасюк, який неодноразово натякав, що Україна в майбутньому може вступити до НАТО, сказав, що відносини Києва з цією організацією „не спрямовані проти будь-якої держави і передусім сусідньої дружньої держави — Російської Федерації".

Як відомо, Державна дума Росії не бажає ратифікувати підписаний минулого року договір з Україною. Одним з арґументів російських депутатів є те, що ратифікація приспішить вступ України до НАТО. Намагаючись змусити Думу змінити думку, Б. Тарасюк заявив на початку травня, що Україна ставить остаточне розв'язання питань, пов'язаних зі статусом і поділом Чорноморської фльоти, у залежність від ратифікації російським парляментом „великого договору".

Метою приїзду Є. Прімакова до Києва саме й було обговорення ратифікації договору, наповнення змістом домовлення про економічну співпрацю, а також втілення в життя угод щодо Чорноморської фльоти. На зустрічі з Л. Кучмою, російський міністер сказав, що його установа проводить консультації з Думою щодо ратифікації договору, який він сам особисто збирається представити у парляменті.

На пресконферниції Б. Тарасюк сказав, що досягнено певного поступу у двосторонніх відносинах. За його словами наближається до завершення узгодження становищ що-

(Закінчення на стор. 6-ій)

ПРИВІТИ, РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ 34-ОЇ КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ

ЗВІДОМЛЕННЯ ПРЕСОВО-РЕЗОЛЮЦІЙНОЇ КОМІСІЇ:

ПРИВІТАННЯ

Ми, делеґати 34-ої Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу, зібрані в Торонто, Канада, шлемо щирі вітання українському народові, що поступово крокує шляхом до закріплення демократичного устрою і ринкової економіки в своїй державі та докладає зусиль, скерованих на інтеґрацію з европейсько-атлантійським співтовариством. Вітаємо Президента і Уряд України.

Ми також вітаємо ієрархів та вірних наших Церков — Української католицької і Автокефальних Православних Церков в Україні, в Америці і Канаді, як також проповідників і вірних євангельських релігійних громад у діяспорі та в Україні.

Крім того, ми делеґати 34-ої Звичайної Конвенції УНСоюзу, вітаємо українську світову громадську надбудову, керівництва і членів крайових і місцевих молодечих, жіночих, наукових, харитативних та інших організацій й установ.

Ми сердечно вітаємо наших земляків розкинутих по всьому світі: в країнах західньої півкулі, в Австралії, Західній Европі та на території тепер незалежних держав, які ще недавно були підневільними республіками колишнього Совєтського Союзу.

Як і завжди протягом свого понад столітнього існування, Український Народний Союз продовжуватиме надавати моральну і, по змозі, фінансову підтримку всім заходам, скерованим на закріплення і процвітання українства в світі.

Делеґати також схиляють голови перед св. пам'яти полк. Євгеном Коновальцем у 60-ту річницю його вбивства совєтським аґентом у Роттердамі.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Конвенція вирішила:

1. Скоротити сезон Союзівки з цілого року до періоду від 1-го червня до 15-го вересня (як запропоновано Фінансовою комісією).

2. Перевести щоденну газету „Свобода" на тижневик, починаючи з 1-го липня 1998 року.

3. Вибраному на цій конвенції Головному Урядові УНСоюзу доручено перевести референдум для зміни Основної грамоти і статуту УНСоюзу з метою створення структури управління, яке складатиметься з одинадцятичленної Ради Директорів, обраної Конвенцією, для ведення ділових справ УНСоюзу в період між конвенціями. Рада Директорів повинна засідати не рідше, як раз на квартал, і мати уповноваження приймати Екзекутивний Комітет на працю у спосіб, який Рада Директорів вважатиме за відповідний.

4. Надати призначену на добродійні цілі Екзекутивою УНС суму 3,000 дол. таким організаціям і установам:

*Молодечій організації Пласт — на табори 500 дол.;

*Молодечій організації СУМ — на табори 500 дол.;

*Організації Золотий Хрест — на табори 200 дол.;

*На архів відділу Конґресу Українців Канади в Монтреалі 100 дол.;

*На будівельний Фонд Т-ва „Свята Софія" в селі Заздрість в Україні 300 дол.;

*На Український Музей в Ню Йорку 200 дол.;

*На Український Музей в Клівленді 100 дол.;

*На фільм „Україна в Огні" студії Ярослава Кулинича 200 дол.;

*На Фонд Сиріт в Україні при ЗУАДК 300 дол.;

*На Суспільну Опіку Союзу Українок Америки 300 дол.;

*На Архів Видавництва у Кракові під керівництвом проф. Володимира Мокрого 200 дол.;

* На лігу Українських Католицьких Жінок в Канаді 100 дол.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Секретарської комісії:

1. Якщо фінансова ситуація УНСоюзу покращиться, секретарі бажали б підвищення їм винагороди за продаж грамот кляс P 65 і P 20 за перший рік з теперішніх 50 відс. до 60 відс., Кляс E 18, E 20 та E 65 з теперішніх 30 відс. до 40 відс.

Підвищити місячні винагороди секретарям за зібрані вкладки з теперішніх 12 відс. до 15 відс. за грамоти усіх кляс, які ще платять вкладки.

3. Надсилати секретарям місячні розмети до 15-го дня кожного місяця.

4. Видати цього року дивіденди, хоча б і на меншу суму.

5. До Канади посилати місячні розмети в білих ковертах, бо жовті сприймаються як пошта другої кляси.

6. Перевидати аплікації на нові грамоти.

Комісія оборони прав Українських Церков:

Ми, Комісія оборони прав Українських Церков, обрана Конвенцією, засуджуємо втручання ватиканських чинників у внутрішні справи Помісної Української Католицької Церкви. Це втручання мало місце у зв'язку із листом Кардинала Анджельо Содано до папського нунція Юзефа Ковальчика у Варшаві. У цьому листі Кардинал Содано доручив вислати з Польщі одружених українських священиків, які за згодою проводу УГКЦеркви прибули з України для служіння вірним УГКЦеркви у тій державі.

Доручення Кардинала Содано порушує угоди Берестейської унії, постанови Ватиканського Собору II та канонічного права для Східніх Церков.

Німеччина наслідує Америку

Берлін. — В Німеччині, яка належить до найбільш розвинутих індустріяльних країн світу, продовжує зростати безробіття. Сьогодні вже понад п'ять мільйонів громадян не годні знайти працю. І в той самий час кожного літа до Німеччини приїздять сотні тисяч чужинецьких сільсько-господарських робітників, щоб допомогти німцям зібрати врожай на полях, в садах та городах.

Уряд країни вирішив застосувати досвід деяких американських стейтів, зокрема Ню Йорку, де запроваджено примусове відпрацювання соціяльних допомог. З цією метою в Берліні прийнято спеціяльний закон, який обмежує кількість закордонних фармерських робітників 85 відсотками від рівня 1996 року. Якщо ж німецькі фарми потребують більшої кількости робітників, то їх слід брати з числа власних безробітних.

Не зважаючи на прославлену німецьку працелюбність і самодисципліну, новий закон покищо не має жодного ефекту. Якраз тепер, коли на німецьких фармах збирають врожай аспараґусу і 85 відсотків дешевих еміґрантських робітників виявилося замало, німецькі безробітні не виказали великої охоти до праці: з 500 осіб, що дістали запрошення від влади, на поле з'явилося тільки четверо. Решта відмовилася від пропозиції з огляду на те, що праця в полі затяжка , а денна платня — понад 60 дол. — замала. Отже, краще спокійно діставати допомогу у рамках програм для безробітних, яка становить 80 відсотків останньої перед втратою праці місячної платні.

Берлінська газета „Більд", коментуючи ситуацію і зусилля уряду, зауважує, що наступний закон мав би передбачати бодай частинне скасування соціяльної допомоги для тих німців, які відмовляються від суспільно-корисної праці.

НАЙБЛИЖЧІ АМЕРИКАНСЬКІ европейські союзники є стурбовані тим, що Уряд президента Билла Клінтона знову змінив свою думку, щодо розв'язки спірного питання у справі Косово. Свого часу Меделин Олбрайт, секретар Державного департаменту, настоювала, щоб застосовувати економічні санкції проти Юґославії за її поведінку супроти етнічних албанців у провінції Косово. Останнім часом Вашінґтон змінив свою думку і переконує европейських союзників зменшити тиск на юґославського президента Слободана Мілошевіча, не зважаючи на те, що він посилив репресії в Косово. Західні дипломати уважають таку мінливу політику ЗСА неправильною, бо думають, що С. Мілошевіч тільки маніпулює, щоб виграти на часі. Його згода розпочати діялог з Ібрагімом Руґовою, поміркованим керівником етнічної албанської більшости в Косово, на їхню думку, не буде надто видайною в будь-якому напрямку.

У СВІТІ

У СЕРЕДУ, 27-ГО ТРАВНЯ, чотири мехіканські профспілки внесли рідкісну офіційну скаргу про те, що тисячі мандрівних сезонових мехіканських збирачів городини і овочів, а зокрема збирачі і паківники яблук у стейті Вашінґтон є позбавлені підставових робітничих прав, включно з платнею за понадгодинову працю, захисту безпеки та права на формування профспілок без помсти. Цю рідкісну скаргу складено в Мехіко Сити у державному бюрі відповідальному за адміністрацію Вільного північно-американського торговельного договору. Профспілки заявили, що Уряд ЗСА, стейт Вашінґтон і яблучна індустрія були неспроможними захистити права робітників, ґарантованих у згаданому договорі.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 27-ГО ТРАВНЯ, в Оклагома Сиіті засуджено Майкла Фортіє на 12 років ув'язнення, за те, що він не попередив нікого про задумане збомблення державного будинку. М. Фортіє повинен був дістати кару 23-річного ув'язнення, але на прохання прокуратури за те, що він свідчив проти свого приятеля Тимоті МекВея, котрого засуджено на кару смерти за його участь у збомблені державної будівлі в Оклагома Сиіті в 1995 році, та Террі Ніколса, котрого суджено за змову в тому ж злочині. Присуд визначив суддя Окружного державного суду Томас Ван Беббер. М. Фортіє публічно вибачався за те, що не повідомив відповідних властей про змову.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Головний редактор: Зенон Снилик
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Ізраїль мусить знати міру

Твердий курс щодо Ізраїля, який намітився в політиці Президента ЗСА Билла Клінтона, як відповідь З'єднаних Стейтів на небажання ізраїльтян закінчувати виведення своїх окупаційних військ з решти 13 відсотків західнього берега Йордану, виглядає, протягом останніх днів дещо зм'якнув. А викликаний він був тим, що ізраїльський прем'єр-міністер Беньямін Нетанягу, відверто кажучи, зіґнорував запропонований американською стороною плян згаданого виведення ізраїльських мілітарних відділів, тим самим ускладнюючи працю американського Уряду для відновлення мирних переговорів ізраїльтян з палестинцями у Вашінґтоні.

Відомо, що Ізраїль у Конґресі ЗСА та в значній частині американських засобів масової інформації має чимало приятелів. Власне в Конґресі та в згаданій пресі все наполегливіше почали лунати рішучі протестаційні голоси проти наміру Адміністрації президента Клінтона натиснути на ізраїльське керівництво в зв'язку з президентським пляном наладнання тривалого протистояння між палестинцями і ізраїльтянами у гарячому близькосхідньому реґіоні. Подібне становище ізраїльського прем'єр-міністра дуже шкодить спробам цього наладнання. Якщо ж до цього додати, що Нетанягу, під тиском ізраїльських політиків на зразок Арієля Шарона, поступово відходить від засад порозуміння з палестинською стороною в Ослько і цим фактично зірвав процес ізраїльсько-палестинських переговорів, то загроза нового серйозного спалаху у стосунках між цими двома народами є більш ніж правдоподібною. Не доводиться, отже, ще раз нагадувати про те, що подібний розвиток подій аж ніяк не подобається ЗСА, котрі так багато вклали як політичних, так економічних зусиль для уникнення криз у згаданому реґіоні.

Нагнітання ж напруження з ізраїльського боку також в'яже руки Ясірові Арафатові у його бажанні діяти згідно з лінією, накресленою в ході згаданих ізраїльсько-палестинських переговорів в Ослько. Арафат мусить рахуватися й з радикальним ісламським рухом Гамас, керівники якого у своїй непоступливості не відстають від таких, як згаданий А. Шарон. От саме й тому, щоб якимось чином зміцнити становище Арафата і дістати довір'я від палестинців, президент Клінтон був змушений відмовитися від політики закритих очей на сьогоднішню поведінку Нетанягу. Арафат погодився на плян Клінтона, що, до речі, передбачало й арештування керівників Гамасу та тим самим відкривало дорогу до діялогу щодо остаточного розв'язання інших вирішальних пунктів спірних питань у стосунках між палестинцями і ізраїльтянами; між ними таких, як кордони майбутньої палестинської держави та статус Єрусалиму.

З пропозиціями таких розмов кілька місяців тому виступив і сам Нетанягу, але, зрозумівши, що такі пропозиції є частиною для виконання американського пляну виведення ізраїльських окупаційних сил зі згаданих 13-ти відсотків палестинської території, ізраїльські "яструби" запротестували, погодившись на виведення свого війська тільки з 9-ти її відсотків.

Як сказано вище, більшість членів Конґресу ЗСА в даному конкретному випадку підтримує не свого Президента, а ізраїльського прем'єр-міністра. Конґресмени надіслали Б. Клінтонові лист, у якому критикують його за начебто поставлений Ізраїлеві ультиматум, а республіканець Нют Ґінґрідж оскаржив Президента, що той зі становища американської наддержави шантажує та тиранізує малу державу Ізраїль. До речі, далеко не завжди лунають протести з Капітолію, якщо йдеться про так звані малі держави інші. Президент Б. Клінтон чудово розуміє, чому подібні голоси лунають звідти тоді, коли йдеться про Ізраїль. Але, дивлячись глибше і ширше, Президент прийшов до висновку, що даною йому американським народом владою і дбаючи, насамперед, про цей народ, він мусить нинішній політиці ізраїльського уряду твердіше протиставити становище Уряду американського. Хто-хто, а конґресмени повинні би розуміти й те, що уряди Єгипту та Йорданії, які приязно ставляться до ЗСА, також мусять рахуватися з фактом, що їх народи симпатизують палестинцям у їх визвольному русі.

Зрозуміло, що республіканці на чолі з Ґінґрічем ведуть свою власну передвиборчу гру, а тому хочуть показати, що вони для ізраїльтян є не меншими приятелями, ніж демократи, традиційно підтримувані жидівськими виборцями. Однак навіть деякі сенатори жидівського походження підтримали нинішній дещо жорсткіший курс Білого Дому щодо Ізраїля. Бо тверезий розум підказує, що рішучість Б. Клінтона може себе виправдати.

Михайло Шпонтак

ГОЛОС ПЕРЕСТОРОГИ З ЛОНДОНУ

Почитний лондонський щоденник „Файненшел Таймс" з 5-го травня ц. р. присвятив Україні дванадцять статтей чотирьох авторів на різні теми суспільно-господарського і політичного життя, на шести сторінках великого розміру. Статті інформативні, базовані на ретельному шуканні істини в заторкнених ділянках, а деколи й доброзичливі.

Економічна залежність загрожує державній незалежності

Автори першої статті, п. з. „Поневолена економіка загрожує волі", Христя Фріленд і Чарлз Кловер, остерігають, що майже чудом встояним незалежності і демократії загрожує економічний занепад. Лірика першого рядка українського гимну „Ще не вмерла Україна" сумно відповідає долі народу, якого саме виживання, як нації, було викликом протягом віків.

Сьогодні, пишуть автори, Україна має рідкісний шанс повернути течію історії. Політично відновлена українська держава 24-го серпня 1991 року стала відносно щасливою деб'ютанткою. В контрасті до інших новопосталих держав, Україні пощастило уникнути війни з Москвою чи сепаратистичної цивільної війни поміж її новими громадянами. Але ці політичні успіхи можуть бути зведені нанівець через економічну кризу. Реформи й приватизація сповільнені, а корупція й обструкція збоку бюрократії задушує найменші прояви розвитку — наприклад, фінансову стабілізацію країни, яку осягнув талановитий директор Національного банку України Віктор Ющенко. Економічна кволість може підірвати саму екзистенцію України як незалежної держави. Для західніх занепокоєних сусідів це було б катастрофою, бо ввесь реґіон потрапив би в хаос. Але ж для самих українців змарнування історичної „слушної нагоди" скінчилося б ще більшою трагедією. Від часів татарської навали, яка знищила Київ і Київську Русь-Україну в 1240 році, безмежні степи України служили пригожим полем для наїзників і зударам цивілізацій Европи на грані двох світів.

XX століття, пригадують автори, для України було найгрізніше. Перша світова війна, спроби відновлення незалежности, руйнуюча совєтсько-російська окупація, сталінський голодомор, Друга світова війна забрали життя приблизно 15 мільйонів українців. В обставинах поневолення і чужинецької домінації справа вільної України не виглядала серйозно, якщо не брати до уваги репресованої групи інтелектуалів та деяких запасних сил національно-визвольних змагань. Царські і совєтсько-російські поневолювачі навіть українську мову вважали діялектом російської, „з польською домішкою".

Ще до початку 90-их років, на Заході мали російський імперський вердикт за остаточний історичний вирок долі. Відвідуючи тоді ще УССР, президент ЗСА Джордж Буш давав „лекцію" в Києві, в серпні 1991 року, українським парляментаріям про „вигоди" затримання СССР і перестерігав їх від „небезпечного націоналізму", засуджуючи спроби відновлення незалежної України. „Ню Йорк Таймс" назвав лекцію Дж. Буша „чікен Київ спіч", яка струсила новонароджений український демократичний рух, що повірив у щирість слів през. Рональда Реґена про „імперію зла" і готовість Заходу підтримати сучасні українські національно-визвольні змагання „безкровної революції".

Але ж навіть промова Дж. Буша, продовжують автори, не захистила новітню тюрму народів. Заколоти і протистояння в Москві поміж твердолобими комуністами і „реформатором" Міхаілом Горбачовим та новонародженим „демократом" Борісом Єльцином збудили Україну, спільно з іншими уярмленими „республіками" СССР, до проголошення незалежности. Кілька місяців пізніше, 1-го грудня 1991 року, громадяни України понад 90 відсотками голосів у національному референдумі підтвердили рішення Верховної Ради, а враженому західньому світові не залишилось нічого більше, як визнати незалежну українську державу. Російські шовіністичні лідери поставилися до проголошення незалежности як до тимчасового побічного продукту розвалу СССР. Один колишній західній амбасадор до Києва пригадує, як його російський колеґа в „найчемніший" спосіб переконував, що його (західня) країна зайве витрачає фонди на будову амбасади в Києві, бо Україна за кілька років стане знову російською провінцією.

Беручи під увагу, продовжують автори, історію України, такі сумніви могли бути. Але ж протягом майже семи років Київ впевнено позбавляв арґументів таких невірників. Україна утвердилась як незалежна держава і переконала Захід у своїй геополітичній вазі та дістала поважну економічно-фінансову підтримку від західніх країн, з ЗСА включно. Вашінґтон врешті зрозумів, що сильна незалежна Україна є чинником, який може унеможливити відбудову напасницької імперської Росії. А західні сусіди, особливо Польща, переконані, що „без України Росія перестає бути імперією, але з ошуканою і підкореною Україною Росія автоматично стає імперією" — нав'язали і втримують теплі стосунки з Києвом.

Між Москвою і Заходом

Але ж для Росії зростаюча незалежність і прозахідня орієнтація України є річ небажана. Все таки є загадковою несподіванкою, що українсько-російські відносини стали менше напруженими. Замість передбаченого деякими колами запального конфлікту після розвалу Совєтського Союзу, Україна і Росія погодились на перемир'я, підписуючи минулого року історичну угоду, в якій Росія визнала суверенність і кордони незалежної України. Угода і підписаний в лютому ц. р., 10-річний торговельно-економічний договір показали, що Москва відчуває потребу „конкуренції" зі Заходом щодо льояльности Києва.

Українські правителі, стверджують автори, визнають покращання стосунків з Москвою, особливо в економічній сфері, але підкреслюють, що їхня основна орієнтація дальше є скерована на Захід. В контрасті до деяких інших новопосталих держав на руїнах Совєтського Союзу, незалежна Україна осягнула певну демократизацію суспільства, забезпечення прав її етнічних меншин, ключеве випробування демократичного передання влади, поступове вирівнювання сил між трьома гілками влади тощо. Одначе політичні і міжнародні успіхи України є під риском підмінування млявими економічними реформами. Після постійного занепаду економіки від 1991 року мало хто зі спостерігачів вірить, що господарка країни швидко покращає. Найважчою проблемою економіки залишається неспроможність Уряду позбутись корумпованої номенклятури. Прикладом урядового безсилля є неспроможність охочих закордонних інвесторів перебороювати лябіринти бюрократії, щоб побудувати західнього стилю готелі в столиці країни. Якщо Уряд України не зреформує податкову систему, не позбудеться зайвої бюрократії, не збалянсує державний бюджет і не зрушить застій в процесі приватизації, то високі проценти позики потрібних державі фондів унеможливлять головний економічний успіх країни: фінансову стабілізацію. Сьогоднішня відносно стійка гривня є в небезпеці. Без справжніх економічних реформ вільного ринку державі буде важко встоятись. „Економіка є найбільшою загрозою державної безпеки", — наводять автори вислів Володимира Горбуліна, голови Ради безпеки України.

Відповідальність за власну долю

Як і інші зранені нації Центрально-Східньої Европи, українці занадто скаржаться на історичну долю, яка заподіяла їм стільки лиха. Лихоліття вікового поневолення, Великий голод і репресії в часи Сталіна, чорнобильська нуклеарна катастрофа — важко не зрозуміти ляментації скривджених. Але сьогодні історичних оправдань не досить. По-перше, по довшому періоді часу, Україна стала незалежною, а з незалежністю приходить і відповідальність за власну долю. Якщо правителі України не використають шансів і відновлена держава не утвердиться економічно, цілий реґіон опиниться в хаосі. Словами „можливо, забере чергових тисячі років, доки Україна отримає повторну нагоду" — закінчують свою пересторогу автори з Лондону.

Щоб не потрапити в розпач, треба шукати і деякі позитивні познаки в процесі утвердження нації-держави. Наприклад, страйкуючі вуглекопи домагаються, щоб українські споживачі купували вугілля власного виробництва, а не імпортоване російське. Чи це не пригадує нам все актуальний клич „Свій до свого по своє!"? А Президент Л. Кучма особисто переводить інтервенцію в справі

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Збережім „Свободу"!

Мене і всіх тих, з ким я про це говорив, приголомшила і засмутила вістка, що 34-та Конвенція УНСоюзу рішила замінити „Свободу" на тижневик. Це значить, що делеґати погодилися зліквідувати сьогодні вже єдиний український щоденник в Північній Америці, поховати найстаршу українську газету в світі.

Незрозумілим для читача „Свободи" є звітований там факт, що коли первісне голосування делеґатів затвердило дальше існування за щоденником, то над внеском про статус „Свободи" голосування повторено і щойно за другим разом більшість рішила проти щоденника. Поминаючи сумніви щодо леґальности такої процедури, я хотів би запитати тих делеґатів, що голосували проти щоденника, чи здають вони собі справу, якої шкоди вони заподіяли цим для майбутнього нашої громади в Америці і для українства в цілому світі? Чи свідомі вони історичної вагомости свого фатального рішення? Чи взяли вони до уваги голоси читачів „Свободи", які минулого року проголосували за щоденником і погодилися за це на підвишку передплати?

Живемо в ері інформації, але, замінивши „Свободу" на тижневик, позбавляємо себе щоденної інформації українською мовою на політичні, громадські, культурні, спортові та інші теми, що відносяться до українського життя в цілому світі, тратимо засіб для своєчасних повідомлень про події і пляни в нашій громаді, розриваємо ті зв'язки, що їх може задовольнити тільки щоденник.

Ліквідацію щоденника „Свобода" виправдується дефіцитом видань УНСоюзу. Якось дивно і встидно, що наша громада в ЗСА, яка потрапила зібрати мільйонові фонди на різні потреби незалежної України — від Чорнобиля до Олімпіяд — не є спроможна оплатити для себе навіть одної газети-щоденника. Сьогодні ми ще дальше переводимо безліч збірок на різні цілі в Україні, існує на це і фонд УНСоюзу. Жертвенність нашої громади для тих цілей — благородна і подивугідна, але не забуваймо, що маємо також і „американську Україну", і якщо занедбаємо свої інституції тут, в Америці, то скоро не буде кому і чим допомогти Україні. Пам'ятаймо, що "charity begins at home".

Тому найвищий час спрямувати частину наших пожертв на допомогу українським інституціям тут, в Америці. Почнім від створення фонду для збереження щоденника „Свобода", який є гордістю нашої діяспори, голосом українства на цілий світ, газетою, що її шанують і цитують в Україні.

Я вірю, що наша патріотична громада відгукнеться позитивно на заклик до пожертв на Фонд для збереження щоденника „Свобода", усвідомивши собі, що даток для „Свободи" — це даток для України.

Тим часом надіюся, що УНСоюз не поспішатиме з ліквідацією „Свободи", як ми її знаємо. Для багатьох з нас щоденник „Свобода" — це одна з найважніших користей членства в УНСоюзі.

З правдивою пошаною і дружнім привітом,

Проф. д-р Орест Попович

Говелл, Н. Дж.

З уваги на поїздку в Україну, О-КА цього тижня не появиться. — **Ред.**

Ганна Черінь

КАЗКОВА КРАСА В РАМКАХ ІСЛЯМУ

(Уривок із тревелоґу „Турецький марш")

II

Виходимо з печер. На столиках мистці продають копії печерних барельєфів, викарбовані на базальтових плитках. Я вхопила дві — і добре зробила, бо тільки тут їх можна купити, це місцева монополія. Продавав їх підліток із обличчям шестилітньої дитини, а йому вже 19. Не вміє добре говорити навіть по-турецьки, але знає: "One dollar, ten dollars".

Між горами лежать чудові родючі долини й плоскогір'я, що їх енерґійні вчені аграрники зросили й удобрили. Віками занедбана земля ожила й розквітла. Золотіють персинки, наливаються медом фіґи, спіють яблука і груші, нагинають гілки горіхи. Тут садять дерева, що люблять гірський клімат і не потребують багато догляду. Всюди лежать кущі винограду — їх не підв'язують. На полі повно гарбузів.

— Чому їх так багато? Що з них варять?

— Їх вирощують тільки на насіння. А м'якуш віддають худобі.

Турки, як і українці, люблять лузати насіння. Хто в кого запозичив?

Ми поїхали оглядати три долини: Зельве, Гьорем та Оргюп. В печерах цілі міста, де ховалися тисячі мусульман і християн від спільних ворогів; арабів, а також і хрестоносців, що більше дбали про наживу, ніж про захист віри. Мусульмани і християни жили мирно, поруч. З незнаної мені причини, по однім боці кам'яної вулиці жили християни, але тут же були мусульманські мечеті, а на мусульманськім боці були християнські церкви. Печерні будинки воїстину ґрандіозні, деякі дев'ятиповерхові. Жилося в печерах непогано: постійно суха температура 18° Цельзія, світло йшло через прорубані „вікна", харчі добре зберігалися в окремих кімнатах. На готування їжі вистачало олійної лямпи. В печерах тримали навіть свійських тварин — осликів та верблюдів, а також голубів — для поштового зв'язку. Крім того, від голубів мали цінне добриво (гуано, в українській мові слово такого ж кореня існує). Тому в печерах повно дірок для голубів. Але коли голубів багато, на них не вистачало їжі... Люди жили в печерах комунально — кожна родина мала окрему спальню, а харчувалися всі разом.

Нелегко було жити печерникам: араби палили кущі й викурювали їх. Але ті вміли оборонятися: заманювали напасників у печерні лябіринти й убивали. Зсередини в печерах засовували важкі кам'яні двері, котрих араби не могли відкрити знадвору. Під містом Аваносом, кажуть, є ще більші печери, може й на 12 поверхів, але їх не можна розкопати, бо на тім місці стоять мури нових будівель. Так само не можна робити розкопки у старій столиці, Істамбулі, бо на руїнах стоїть велике й величне місто.

В так званій Долині Голубів є декілька церков, де гуртувались і молились втікачі — серед них „Зміїна церква" (назва пішла від зображення св. Георгія (Юрія), що списом убиває змія). В Церкві Чорних Голів мозаїки на чорнім фоні, з чорними лицями. Чи то чорною фарбою малювали образи перших християн-втікачів із Африки, чи то час і кіптява так почорнили картини... Крізь морок часу проглядають знайомі євангельські картини: хрищення Ісуса, розп'яття, янгол, що показує рукою на порожній гріб Ісуса Христа...

Згинаємось низенько, виповзаючи з печер. Наглядач послужливо допомагає. Одна туристка зі зламаною рукою аж заплакала, коли наглядач потягнув її за хвору руку...

До речі, в Коппадокії знімали кадри фільму "Star wars". Отже, вже це дає уяву про краєвиди Каппадокії.

Попереду нова атракція: султанський караван-сарай. Султанський?! Що таке караван — ми знаємо. Але сарай? По-російськи (ніде правди діти, і ми так говорили) — це хлів. Чи міг султан жити у хліві? А от як було: через Туреччину котились безперервні валки купців із дорогоцінним крамом: шовковими тканинами, килимами, самоцвітами, спеціями... Їхали тільки вдень, бо вночі нападали розбійники. Часто розбійники нападали на розбійників, та й хто б їх розпізнав! Хто переміг, той виграв. Міряли віддаль цікаво: верблюд в середньому міг промаршувати 40 кілометрів на день. Отож кожні 40 кілометрів — зупинка, караван-сарай, із усім, що потрібно в дорозі: ночівля, їжа, стайня для тварин — і найняті вояки для охорони. Для жінок було окреме приміщення. А розкішні „сараї" для султана стояли кожні 70 кілометрів — мабуть, сильніших верблюдів вибирали.

— Як же взагалі можна було доїхати сюди з Китаю? — питають туристи.

— А так! Думаєте, літаками й автами, як ви? Їхали верхи на верблюдах, а провідником був осел.

— Так, як часом в уряді!

— Помалу їхали, не поспішали... Часом 3-4 роки... А часом і вмирали, не доїхавши.

— Оце подорож! А нам і трьох тижнів забагато!

Дивуючись, ми покинули тогочасний „Гилтон" та й вирушили далі, на Конію.

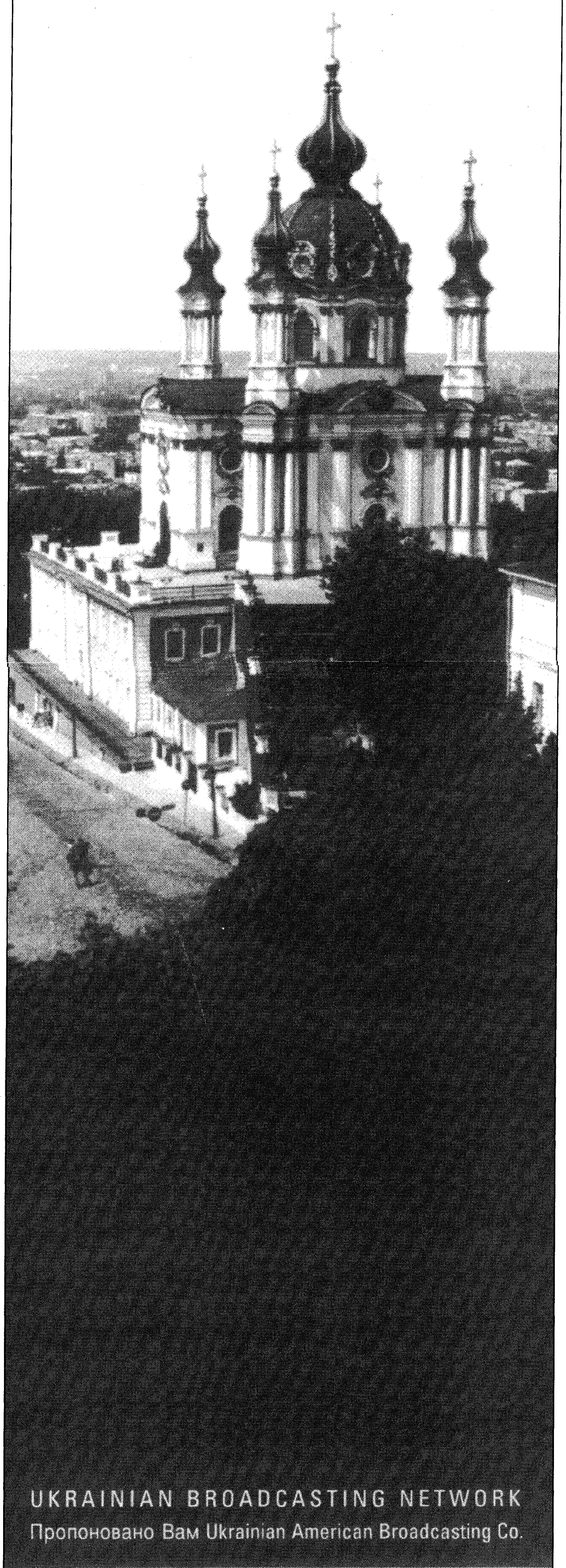
В дорозі слухали лекцію нашої високоосвіченої провідниці про Іслям. Це, казала вона — остання релігія, що народилась у VII столітті нашої ери на основі неохристиянства. Як колись Мойсей, звичайна людина на ім'я Магомет отримала з небес Божі настанови й записала їх у священну книгу — Коран. Саме слово „іслям" означає „покірний", а від імени засновника релігія зветься також магометанською. Мусулмани визнають також юдейство і християнство. Діву Марію ототожнюють із своєю Кубабою (праматір'ю), а Ісуса Христа вважають одним із пророків і шанують його. Іслям не посилає місіонерів, ідучи за правилом „запрошуй, але не силуй". Лише одна із сект, фундаменталісти, вважає, що всі мусять стати мусулманами. Мусулманські мечеті оздоблені прегарними мозаїчними візерунками і такими ж красивими письменами з Корану. Звичай забороняє малювати в мечеті людські обличчя, рослини чи тварини. Коли було висвітлено фільм „Магомет" із Етоні Квіном у головній ролі, на вимогу мусулман показували Магомета тільки ззаду... Подібна історія була із зображенням Ісуса Христа, але цивілізація досягла такого рівня, що Христа тепер зображують у різних подобах — і дуже зухвало...

Суворих заповідей і правил, що контролювалися б сповіддю і розгрішенням, у мусулман нема. Існує п'ять головних правил: не бреши, не вбий, не зраджуй, молись п'ять разів на день і відвідай Мекку хоч раз у житті. Проте Коран має різні інтерпретації, навіть кожний мусулманин має право тлумачити його на свій лад.

— А як щодо многоженства? Гарем дозволений?

— Ну, як би вам сказати... — знітилася лекторка. — Справа в тім, що Магомет, уже одружений, одного разу зустрів бідну 18-річну дівчину, і щоб урятувати її

(Закінчення на стор. 6-ій)

DIRECTV is a registered trademark of DIRECTV, Inc., a unit of Hughes Electronics Corp., and is used with permission.

ubn

UKRAINIAN BROADCASTING NETWORK™

Нарешті.

Прямий етерний міст з України до тепла Вашого дому.

ЦІЛОДОБОВЕ, ЩОДЕННЕ УКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ З УКРАЇНИ ТА ДІЯСПОРИ.

ЦІЛОДОБОВЕ, ЩОДЕННЕ УКРАЇНСЬКЕ РАДІО З УКРАЇНИ ТА ДІЯСПОРИ.

UBN представлятиме Вам такі програми у Вашому домі:

- Всенаціональні новини
- Обласні новини
- Документальні фільми
- Дитячі програми
- Концерти
- Спорт
- Художні фільми
- Громадське життя

UBN задовільняє всі потреби української громади та пропонує їй всі свої послуги.

UBN також є Вашим мостом до всіх американських телевізійних програм, каналів та послуг з огляду на наш унікальний зв'язок з DIRECTV®–провідним американським циферним супутниковим телесервісом.

DIRECTV

UBN пропонує Вам повний об'єм українських та американських телевізійних розвагових та інформаційних програм, які Ви хочете.

Телефонуйте негайно:

ubn 1 800 75 Ukraine

Володимир Жила

„ПОЕТ, НАУКОВЕЦЬ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ"

(ДО 110-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКИТИ МАНДРИКИ) 44 10

28-го вересня виповнилося 110 років від народження Микити Івановича Мандрики, постать якого яскраво виділяється в історії українського письменства в Канаді, а його творчість завершує окремий період української канадської літератури. У ньому водночас маємо поета, літературознавця, науковця та визначного громадського діяча.

Народився Мандрика в Києві, а помер 20-го серпня 1979 року в Вінніпеґу. 1917 року, в час пробудження українського народу, він стає членом Української Центральної Ради, а згодом членом делегації від України до Всеросійських державних зборів, що мали рішати про долю народів колишньої Росії.

Наприкінці 1918 року Мандрика виїжджає з дипломатичним дорученням українського уряду на Далекий Схід, де виконуватиме свої обов'язки до 1920 року. Повертаючи з Далекого Сходу, він опиняється у вільній Грузії, виконуючи обов'язки заступника українського консула в Батумі. Після окупації Грузії московськими військами, Мандрика переїжджає до Константинополя і тут стає радником українського посольства. З ліквідацією українського посольства в Константинополі, Мандрика пробивається до Болгарії, де продовжує свої університетські студії, вивчаючи балканські країни й Близький Схід. 1925 року складає остаточні іспити в Українському Вільному Університеті в Празі, де отримує ступінь доктора прав, а два роки пізніше габілітується тут на доцента міжнародного права. В той самий час він працює також в Українському Соціологічному Інституті, як член дирекції, науковий секретар і викладач міжнародного права та дипломатичної історії. 1928 року з доручення Соціологічного Інституту він виїжджає до ЗСА, а згодом до Канади.

Тут розпочинається новий період у його творчому житті. Мандрика оселяється у Вінніпеґу й тут довгі роки працює як член дирекції і діючий президент Осередку Української Культури й Освіти. Бере активну участь в установленні Комітету Українців Канади, стає членом президії цього центрального представництва й залишається на цьому посту до свого 85-річчя. Як громадський діяч, він відзначається своєю активністю та енерґійністю. Був добрим організатором і вихователем. Вмів багато зробити в громаді та скоро зуміти забезпечити собі поважання та вплив. Користувався високою повагою в українській громаді та в багатоетнічній громаді Вінніпеґу. Усі його шанували та прислухалися до його думок і ідей.

Багато зусилля вклав він також у працю Української Вільної Академії Наук, ставши її членом, опісля віцепрезидентом, а 1970 року — президентом.

Розуміючи глибоко хід історичних подій першої половини XX сторіччя і гірко переживаючи нещастя, які випали на долю українського народу, Мандрика робить спробу висловити свої погляди й думки про ці події в цілому ряді цікавих і серйозних наукових праць: „Національні меншості в міжнародному праві" (1925 р.), „Міжнародне право і політична сваволя" (1926 р.), „Історія консульського права й інститутів" (1927 р.), „Суспільні антагонізми і їх вплив на історичний процес" (1927 р.) і „Теорія економічної демократії" (1934 р.) тощо.

Писати вірші Мандрика почав ще в Україні. Перша його друкована збірка „Пісні про Анемону" з'являється 1918 року в Києві. Ця збірка, не зважаючи на те, що охоплює творчість молодого поета, стає відчутним кроком у пошуках нових форм у мистецтві. Друга збірка його поезій (якщо не рахувати книжки, що загинула у вирі революції), „Мій сад" (1941 р.) з'являється у Вінніпеґу 23 роки після появи першої збірки. Така довга перерва не є чимось випадковим для Мандрики, що перейшов до наукової праці. Не знайшовши там задоволення, наполегливо шукає свого шляху таки в поезії. Ця мистецько-образна творчість на відміну від наукової літератури, здається, ближчою його душі, схильній до ліризму, емоційности та поетичности мови. Нічого тут доводити, адже всі видані його збірки поезій повністю стверджують, що він таки знайшов своє призначення в поезії. Немале значення в його творчості має смерть дружини Ганни в 1957 році. Ця гірка подія спричинила дальший сильний вибух його почуттів, переживань і думок, які він став відтворювати у ліричних творах. Із того часу раз-у-раз появляються збірки його поезій: „Золота осінь" (1958 р.), „Радість" (1959 р.), „Симфонія віків" (1961 р.), „Сонцесвіт" (1965 р.), „Вино життя" (1970 р. і „Завершення літа" (1975 р.). Крім того виходять окремим виданням поеми: „Мазепа", „Канада", „Україна", „Мандрівник", „Вік Петлюри", „Блаженні чисті серцем", „Збараж" тощо. Поема „Канада" удостоїлась англійського перекладу Ватсона Кірконнела й вийшла паралельно двома мовами — українською та англійською.

Значним досягненням Мандрики, на нашу думку, є його поема „Мазепа" — вершинний твір, окраса і гордість української літератури на чужині. Ця поема — це поетичний документ про великого державного мужа — політика і дипломата. Здається, якби Мандрика нічого більше не створив крім поеми „Мазепа", ми мали б повну підставу вважати його одним з кращих наших поетів.

З уваги на своє окреме значення, поема „Мазепа" увібрала в себе глибокі історичні роздуми поета над постаттю гетьмана у світлі історії. Мандрика створив мистецьку поему, сперту на історичну правду, бо до болю дорога йому була доля рідного народу. В поемі він виступив з високо розвиненим почуттям патріотичного обов'язку сказати своє слово про Мазепу.

Таким чином, основним літературним джерелом аналізованої поеми є історія. Для Мандрики гетьман Мазепа — „князь, державний муж", життя та діяння якого послужили джерелом творчого надхнення. Поет у своїй поемі не коментує історії, не старається „відбронзовувати" постать Мазепи, а творить оригінальний поетичний твір. Його мета у поемі ідейно-творча. Поет передає низинні та вершинні моменти в змаганні Мазепи, проникаючи глибоко в його життя та в історію українського народу.

Центр мистецької уваги в поемі перенесено на два основні пункти сюжету: заперечити легенди, що їх витворила людська фантазія, чи злоба віків, та дати мистецьке зображення постаті Мазепи, змальовуючи його розум, енергію, а найголовніше — розповісти про його глибокі переконання, що він творив завітну справу, спряючи визволенню українського народу на його шляху до самостійного державного життя.

Поема „Мазепа" — це твір етапний, що складається із 30 коротких розділів, прологу й епілогу. Кожен розділ — це завершена поема з окремим заголовком.

Романтично-легендарний образ Мазепи знаходимо приблизно в двадцятьох творах европейської літератури, в відомих поемах „Мазепа" Лорда Байрона та Віктора Гюго. На цей запит поет відповідає не спростуванням, а вказанням на справжній історичний шлях:

Я ж читача повести мушу
Мазепиним важким шляхом.
На Чигрин з Білої Церкви
Мазепу понесе мій кінь.
Через поля і села мертві
І людських тіл жахливу тлінь,
До Сонця — Лицаря Руїни
(Надії зів'ялих України) —
Старого гетьмана Петра
На правім березі Дніпра.

Це протиставлення романтичному надуманому сюжетові вийшло у Мандрики оригінально та наскрізь помітно. Поет використовує документи життя і в такому світлі змальовує Мазепу. Він також рішуче заперечує історичні перекручення, наприклад, арешт і заслання Самойловича:

Старшинський вибух — заговір
І Самойлович у кайданах
Через Москву пішов в Сибір.

Поет свідомий історичної кривди, що її заподіяно Мазепі:

Не був Мазепа в тім повинний,
Не зрадив гетьмана — мовчав,
Та не перечив він старшині,
Свої думки про себе мав.

Це новий доказ, що Мандрика не годиться з перекрученням дійсности, не терпить звинувачень, на які Мазепа не заслужив. Тому він з місця реагує, використовуючи історичні факти, щоб заперечити матеріали, що виникли внаслідок обставин, які мали за ціль знецінити велику історичну постать. Поет рішуче заперечує перекручування особисто-інтимних моментів з життя Мазепи, як також політично-стратегічних заходів. Він бачить у цих перекрученнях злобу, що підірвати авторитет Мазепи як людини та як гетьмана, щоб заперечити велич його розуму та його підготову до керування державно-політичним життям. У цих перекрученнях видно московську роботу. Знущалися над гетьманом московські історики, ганьбив його й поет Пушкін, проклинали його цареславні попи в цілій московській імперії.

Поема „Мазепа" — це твір про Мазепу як національного провідника. У ньому є мова і про український народ і його історичну долю. Образом Мазепи поет не затінює народу. Мазепа — невід'ємна частка українського (козачого) народу, виразник його прагнень. Увібравши в себе енергію та духа свого народу, Мазепа злітає до висот:

З'єднать всі землі
України
За правим берегом
Дніпра
І в слушну, добрую годину
Прогнать зрадливого
Петра.

У цьому духовому піднесенні приходиться гетьманові переживати великі кризи, спричинені нещастям сваволі:

Людське море
хвилювалось
В вітрах анархії й нужди,
Бо люди змучені не
знали,
За ким іти їм і куди...

Тим часом наростає конфлікт між Мазепою і Петром. Цар лютує, його гра стає хитрою і хижацькою: „Давай йому полки!" Мазепа не зневірюється у досягненні мети, він шукає нової розв'язки. Рівночасно з'являється новий образний центр — шведи з їхнім королем. Поява нового центру прискорює розрив між Мазепою і Петром. Окреме композиційне місце в творі займає „Маніфест Мазепи". Поема розкриває нам нову грань духового світу Мазепи після того, як він перейшов „рубікон" в змаганні „За волю й щастя України".

Тепер або ніколи вдарить
Прийшла нам віщая
пора.
Уже не будемо лукавить —
Підем на зрадника
Петра.

Жодна сила вже не може притупити розуму великого гетьмана, ні погасити вогонь його душі. Він не проявляє слабкости духу, ані не зневірюється в майбутньому свого народу.

Мазепа разом з Карлом XII програли битву під Полтавою, але „для козаків гетьман залишився живим символом свободи та незалежности України". „Мазепа духом переміг" і віща правда поета домінує над цілою поемою.

Постать Мазепи змальована зручно та сильно, без прояву „культу героя" і тому його роля в поемі постійно зростає.

Спростовуючи романтичні легенди про Мазепу, поет надав своїй поемі вселюдського значення.

Але найбільшим досягненням Мандрики, на нашу думку, є його остання збірка „Завершення літа", написана в 1970–74 роках. Ця збірка підсумовує його природність і красу звучання окремих мовних елементів — звуків, звукосполучень, слів та цілих речень. Звучання слова підсилює у нього виразність і емоційність його мови, дає творче переосмислення культурних цінностей минулого, виробляє нові мистецькі поняття силами літературного поповнення та розкриває призабуті філософсько-естетичні поняття краси й ваги життя з погляду вічности. Про значення цієї збірки красномовно свідчить не тільки її обсяг, а й глибина окремих віршів, їхні сюжетно-розповідні елементи, властива Мандрикі емоційність і ліризми. До речі, він дуже гордився цією збіркою, зокрема її заголовком.

Його „слова поезії" точні й вагомі, бо „вони душі поетової твір,/ Коли душа ридає, чи співає". Ці слова родяться в його душі, коли поет замислюється та коли зростає коло його інтересів, а талант старається поєднати у собі нерозривні почуття і слова, що з'являються на папір:

І пісня родиться на світ
нова,
А композитором — душа
поета.
На білім полі залишають
слід,
Кладуть на ньому
символами звуки,
Щоб чули ті слова із роду в
рід
Й праправнуки, не тільки-но
онуки.
Самі слова не впадуть на
папір,
Коли вони не є поета твір.

(„Слова поезії").

Естетичний ідеал поета, об'єднаний тут з його думкою і почуттям та втілений у його розумінні мистецтва в часі.

Природа для Мандрики — це не щось відірване від людського життя. Вона для нього окрема естетична категорія, що поряд із категоріями прекрасного є мірою досконалости окремих явищ і навіть життя в цілому. Переконливо звучать його слова про „безсмертя", що висловлюють складні явища життя, а торкаються лише дерев й квітів:

Д-р Микита І. Мандрика

Покірливо без сліз і
голосіння
Схиляються вони до ніг,
падуть,
А на весні, з їх спілого
насіння
Прийдуть їх діти й пишно
розцвітуть.
Їм не дано ні слів, ні дару
мови;
Вмираючи не просять, не
кленуть...

Коли віднести ці явища до людини, то образна система твору зразу набирає філософського значення:

То ми ламаємо життя
основи,
Шукаючи дарма в
безсмертя путь.

(„Безсмертя").

Читач мимоволі відчуває пізнавальну й виховну ролю цього вірша та його значення для людини. Таким чином, поет не затрачує реального зв'язку з життям, не приховує суті безсмертя, а пояснює його засобами свого світобачення з допомогою єдности думки й почуття.

Поет уміє твердо стояти „проти бур". Цього навчила його природа, яку він постійно вивчає, шукаючи в ній потрібної розв'язки для життєвих питань. Сосни під вікном для нього „кохані й вірні діти", вони шепчуть:

................„Не лякайтесь
громів,
Громи пройдуть, минуть —
ми переможем.
Ти можеш й сам
перемогти — ми ні,
Без тебе навіть жити ми не
зможем".

(„Сосни").

Картина природи пов'язана в цих рядках із душевним настроєм поета. Паралельне зображення явищ із різних сфер життя закінчується тут запереченням, бо поет виступає за розмаїття, за життєву повноту, як прояв творчої індивідуальности.

Окремо виділяється в філософському циклі вірш „Марнот машина". Цей вірш позначений глибиною роздумів про творчий шлях людини та щедро сповнений розмовними інтонаціями:

Радію я, що день марнот за
мною,
Як вже лежать снопи подій
пожатих —
І я стою — герой на полі
бою
З мечем в руці над лавами
потятих.

Чого ж радіти?.. Кожний
день відбутий —
Видатком є із днів моїх
комори,
Червінець ще один
золотокутий
Упав у Вічности бездонне
море.

Бідніють скарби днів. Десь
недалеко
Той час — комора спорожніє
днями,
Годинник Вічности проб'є
здалека
І впаде в безвість мій день
останній.

Тому спини... не дні —
марнот машину,
І кожний день зроби не днем,
а днями
Звільни від пут
божественність людини,
Вітай в світах крилатими
думками.

(„Марнот машина").

Використання розгалуженої системи образів — символів робить вірш свіжим. Черствість, естетична глухість і байдужість до людського життя відходять на задній плян. Поет чітко стоїть за „божественність людини", що безкомпромісово бореться за піднесення думки, за життєрадість і за красу. По-новому змальовані діяння звільненої людини, що спроможна протистояти „машині марнот".

Такі ж подібні ваговиті репліки автора про людські, так би мовити, внутрішні неполадності зустрічаємо в іншому вірші „Марнота марнот". У п'ять і шостій строфах цього вірша перед читачем розгортається життєва драма самого поета. Тут переплітаються радісне і тривожне, що служать філософським підтекстом для твору, щоб зберегти його немеркнучу важливість у часі.

Автор любить переплітати свої твори цікавими автобіографічними ремінісценсіями, над якими він задумується для розширення світогляду і збагачення мистецько-естетичних засобів вірша:

Твоїм каналом я проплив
у світ,
У океани і моря на волю.
Ти і не знав, що на
півсотні літ
Ти вирішив мою щасливу
долю.

(„Суез").

Автор має тут на думці свій переїзд через Суезький канал, що трапився 1923 року, коли він прибув до цієї важливої морської магістралі й звідси щасливо виїхав у далекий світ.

Хороше враження справляє розділ „Пісня пісень". У ньому багато добрих віршів, які не торкаються суспільних питань, бо в їх основу лягли ускладнені символічні образи, що їх часом важко розшифрувати. Але вони зовсім не заважають читачеві, щобільше, він читає їх із захопленням, бо в них б'є чар хмільної життєрадісности. У цій частині збірки кожна строфа ховає в собі щось інтимне, якусь повноту відчуттів людини, зв'язану з відчуттям природи:

Розцвіте ще барвінок
весною,
Що садили ми вдвох
восени...
Чи зустріне мене він з
тобою
Синім цвітом кохання й
весни?

(„Барвінок").

Або:

Коли ж сховалось сонце в
океані
По другий бік горбатої
Землі, з'явилась в серці ти,
як на екрані,
В чарівнім храмі, що згасав
у млі.

(„Твій корабель").

У цьому вірші Мандрика втілює свої враження в образ космічного маштабу, де всесвіт, починаючи від землі й кінчаючи сонцем, сповнений окремою красою й таким чином стає значним образно-порівняльним засобом. У вірші видно також прагнення поета звеличити об'єкт відтворення та опоетизувати його.

На окреме відзначення заслуговує вірш „Ганні" — дружині поета, якого доля назавжди й міцно зв'язала з нею:

Тебе нема...
давно нема.
Скував мороз землі сирої
рами;
Співає реквієм стара зима
І замітає і твій слід
снігами.

Відчуття втрати дорогої дружини переплелося в вірші з образом зими в природі, стало істотним для прагнення поета з метою розкрити своє наболіле серце для нових почуттів, що навічно ввійшли в його життя.

Щоб зрозуміти заголовок цієї збірки та її зміст у цілому, треба обов'язково, хоча б у декількох реченнях, обговорити одноіменний вірш „Завершення літа". Цей вірш не загадково-таємничий, в ньому відчутне суб'єктивне поетове „я". Воно тут відлунює мозаїкою почуттів, поєднуються з природою й мимоволі вабить нас силою своєї ніжности:

То було вже завершення
літа,
Коли сонце розкрилось
крильми
І вода, до розкоші
загріта,
Припадала до пляжів
грудьми.

А вже завтра замкне
літо книгу
На холодні осінні замки,
Ключ сховає в снігу і під
криги
До весни — аж
повернуть чайки.

Домінує в усьому простота й безпосередність передачі почуттів. Не можна заперечити, що не позначились тут певним чином поетові життєві успіхи й невдачі. Але вони передані досить просто й без зайвого змалювання контрастних картин чи деталей. Зате часто властиві цьому віршеві несподівані переходи чи навіть не завжди гармонійні зіставлення. Немає тут гнітючих чи важких образів, що викликали б у читача острах перед життям, чи зневіру у світле й краще завтра. Навпаки, поет дає нам можливість заглянути у глибокі тайники життя.

Щоб життям
відгородитися знову
Для нових усерадісних днів.

І таким чином побачити кращий світ й скласти настрій на сприйняття величних подій життя. Це нам дуже нагадує поетів-романтиків, що подібно намагалися розказати про кращий світ, може, навіть, такий, якого не можна було зобразити в літературі.

Для повноти образу хочемо приглянутися до останнього вірша очима вдумливого читача, який старається прочитати навіть недописане поміж окремими рядками. І так, оскільки його заголовок став заголовком для всієї збірки, то мимоволі відчувається, що поет мав щось на думці: мабуть він розглядав цю збірку як окремий плід свого дозрілого творчого духу, бо такі плоди приносить кожне завершене літо.

***

Микита І. Мандрика — це незвичайна людина. Він свідок великих подій відродження Української Держави. Член Української Центральної Ради та член делегації від України до Всеросійських державних зборів. Він політик, дипломат, науковець і поет.

Його постійна відданість справі української державности та намагання максимально заглибитися в її історію, причинилися до появи його численних творів, написаних багатобарвно та через які розкривається формування характеру й історія життя персонажа. У них — пошуки нових ідей, бо поет оспівує людину в напруженому розвитку дії. Не можна поминути тут і його пильного вивчання канадської дійсности, яку він по-справжньому зрозумів та оцінив. У його творах вона не шаблонна й не абстрактна, а жива, повна динаміки та віри в краще майбутнє.

Говорячи про літературну діяльність Мандрики, хочемо також відзначити його вклад у розвиток українського літературознавства й історію українського письменства в Канаді („History of Ukrainian Literature in Canada, 1968). Його думки в цих галузях знання підсилені великим фактичним матеріялом, посиланням на першоджерела та твердженням, що українська канадська література не є чимось ізольованим. Вона має свої характеристичні риси та іде в парі з літературним процесом інших народів. Ця література дає не лише поверхові, а глибокі відтворення життєвої правди. Таким чином, творчість Микити І. Мандрики є частиною великої української літератури, в яку він увійшов як талановитий поет, історик літератури та видатний критик.

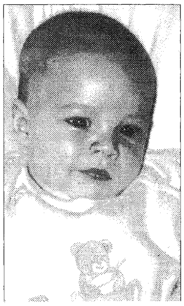
Микита І. Мандрика і його дружина Ганна спочивають (у десятому кварталі біля дороги) на цвинтарі Елмвуд у Вінніпеґу. Нагробок на їхніх могилах, удекорований справа й зліва листям уздовж жовтих поясів з китицею лілей посередині у верхній частині нагробного каменя. У шліфованій плиті вкарбовані рядки епітафії: „Поет, науковець, громадський діяч: свій талант віддав народові".

Голос...

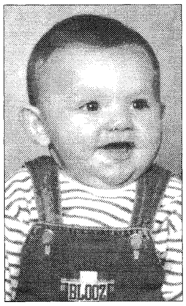
(Закінчення зі стор. 2)

подолання деяких перепон, щоб економічно-комерційна угода поміж українською фірмою Авто-Заз і корейською „Дейву" започаткувала виробництво власних українських автомобілів в Запоріжжі. Також представник японської фірми-велетня „Міцуі" 12-го травня запропонував Л. Кучмі інвестицію в сумі близько двох блн. дол. для модернізації нафтопереробного промислу в Україні. Як інформує Ройтер з 18-го травня, президент Польщі А. Квасневський на пресовій конференції в Гельсінкі, Фінляндія, знов рішуче підтримав Україну. Польський лідер Квасневський пропонував Міжнародному валютному фондові і ЕБРР (який щойно відбув свої річні успішні збори в Києві й уділив деякі скромні гренти-позики на економічні та гуманні потреби) фінансово підтримати переведення потрібних реформ в Україні, а не вимагати реформ без належної фінансової позики-допомоги. „Без підтримки зміни в Україні неможливі, а нестабільність там буде мати серйозні ускладнення в Европі", — наголосив президент Квасневський. Він теж пригадав, що Польща вже на початку 90-их років отримала належну допомогу і сплатила майже ввесь борг завдяки економічному розвиткові. Подібні думки висловив і Жак Ширак, президент Франції, на конференції Великої сімки в Англії 12-го травня. А 21-го травня турецький президент Сулейман Демірель розпочав свої триденні відвідини України і, як інформує преса, продаж Туреччині 1,000 українських танків Т-84 та транспорт каспійської нафти в Европу спільними заходами будуть головними темами переговорів між двома державами. До позитивів можна зачислити і переконання більшости західних країн, що для втримання миру і стабільности колишній СССР треба залишити розваленим.

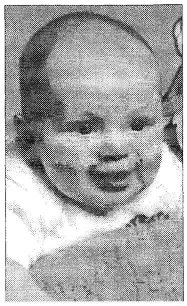
НОВІ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

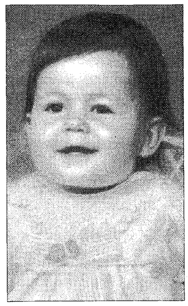
Олександер Стефан Фірко, син Наталії і Стефана Фірко, новий член 162-го Відділу УНСоюзу. Вписали свого внучка Олександра Стефана у члени УНСоюзу дід Василь і бабця Марія Панчаки.

Іван Рос Мельник, син Ліси і Ігоря Мельників, новий член 166-го Відділу УНСоюзу. Вписали свого внучка в члени УНСоюзу дід Зеновій і бабця Оксана Мельники.

Микола Осип Тардуцці, син Вінсента і Христини Тардуцці, новий член 163-го Відділу УНСоюзу. Вписав свого внучка Миколу Осипа в члени УНСоюзу дідусь Осип Матчишин.

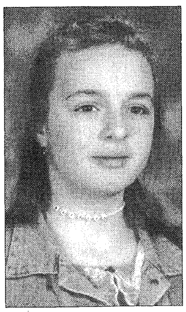
Оксана-Марія Завійська, донечка Ярослава і Наталії Завійських, нова членка 155 Відділу УНСоюзу. Вписали свою внучку в члени УНСоюзу дід і бабця Василь і Марія Завійські.

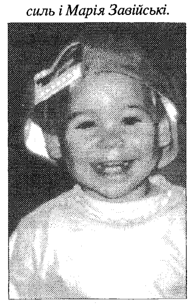
Тимотей М. Ганчар, син Максима і Марії Ганчар, новий член 15-го Відділу УНСоюзу в Вашінґтоні, Д. К. Вписали свого внука сиљ і Ольга Наконечні.

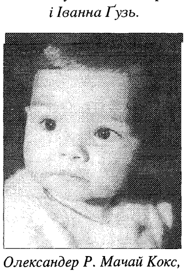
Бренден Олександер Малецький, син Андрія і Синдії Малецьких, новий член 500 Відділу УНСоюзу в Канаді. Вписали свого внучка в дер і бабця Нєнсі Малецькі.

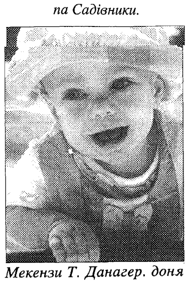
Наталія Ґузь, дочка Юрія і Іванни Ґузь, нова членка 287 Відділу УНСоюзу. Вписали свою доню в члени УНСоюзу її батьки Юрій і Іванна Ґузь.

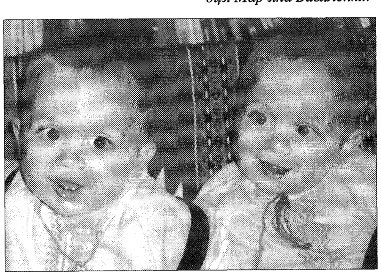
Христина М. Ворт, дочка Петра і Віри Ворт, нова членка 173-го Відділу УНСоюзу. Вписали свою внучку Христину М. в члени УНСоюзу дід Іван і бабця Осипа Садівники.

Олександер Р. Мачай Кокс, син Кінгслей Кокс і Марти Мачай Кокс, новий член 5-го Відділу УНСоюзу. Вписала свого внучка Олександра у члени УНСоюзу бабця Іванна Мачай.

Мекензи Т. Данагер. доня Давида і Сюзанни Данагер. Нова членка 146-го Відділу УНСоюзу. Вписали свою внучку в члени УНСоюзу дід Петро і бабця Мар'яна Василенки.

Лукаш і Руслан Онишкевичі, сини Оксани і Бояна, наймолодші члени 450-го Відділу УНСоюзу у Ню Йорку. Про забезпечення подбали родичі дітей.

Вибори-98 на Гуцульщині

Нарешті вщухли передвиборчі баталії, які, чесно кажучи, надокучили людям, попсували їм немало нервів. І найбільше дратувало виборців, зокрема й на Гуцульщині, те, що демократи-патріоти не змогли об'єднатися хоча б у єдиний бльок, а змагалися один з одним (бо ж „ліві" в нашому краю не були поважною силою). Здавалося, навмисне робиться все, аби здезорієнтувати електорат. Але прості люди, гуцули, виявилися більш зваженими, поміркованими, мудрими, ніж більшість вождів тридцяти партій, що взяли участь у виборах. Про це свідчать підсумки виборів. Активність виборців була дуже високою. Приміром, на Косівщині проголосували 73 відсотки занесених до списків виборців.

Від Гуцульщини до Верховної Ради обрано трьох депутатів. Галицька Гуцулія післала до парляменту Славу Стецько, голову Конгресу Українських Націоналістів. За неї подано 77,727 голосів з 126,455, тобто близько 62 відс. А 38 відс. голосів поділили між собою решта кандидатів, а їх, крім Слави Стецько, було аж 16.

Таку ж переконливу перемогу на Буковинській Гуцульщині здобув Георгій Філіпчук, який кандидував від Народного Руху. Г. Філіпчук — доктор педагогічних наук, останні роки працював головою Чернівецької обласної державної адміністрації.

А Закарпатську Гуцульщину представлятиме у Верховній Раді Віктор Жердицький, голова ради акціонерів акціонерного товариства „Градобанк". Він позапартійний, бальотувався від округу число 74, куди крім Рахівського, входять Хустський і Тячівський райони. Тут змагалися аж 33 кандидати... Як покаже себе народний депутат-банкір, побачимо.

Приємно, що в українському парляменті 14-го скликання засідатимуть вихідці з Гуцульщини, тісно з нею пов'язані навіть родинними стосунками. Це славнозвісний поет і громадський діяч Дмитро Павличко (входить до списку НРУ) та Зорислава Ромовська. Остання — уродженка Косова, вона доктор права, брала участь у підготові ряду законопроєктів. Кандидувала у Львові, належить до партії „Реформи і порядок", знана, як українська патріотка.

На другий термін обрано депутатом уродженця Надвірянщини Василя Костицького, юриста, інженера-економіста. Кандидував від виборчого округу ч. 84 Івано-Франківської области.

Досить добрі наслідки виборів і до місцевих рад. У них на Гуцульщині не здобув місця жоден комуніст чи соціаліст. Успіх мали КУН, НРУ, ДемПУ, але більшість новообраних депутатів — безпартійні. Найбільше серед них представників інтелігенції — вчителів та лікарів, чимало підприємців. Це означає, що населення довіряє інтелігенції і підтримує економічні реформи.

Вибори показали й зростаючий авторитет Товариства „Гуцульщина". Голова Всеукраїнського Об'єднання „Гуцульщина" Дмитро Ватаманюк обраний депутатом Івано-Франківської обласної Ради від Верховинського району (тут на кожне з 5-ти місць претендувало по 5 кандидатів). А голова Рахівського товариства „Гуцульщина" Микола Беркела обраний головою Рахівської районної Ради.

Не можна обминути сумних наслідків голосування за партійними списками. Через відому українську недугу „булавізму" численні демократичні партії розтягли між собою велику кількість голосів і не змогли подолати 4-відсоткового порогу. А голоси, подані за них (Крім НРУ) довірливими, патріотично настроєними виборцями, —ні, не пропали, а дісталися пропорційно партіям-переможцям, тобто, і найбільше — комуністичній. Голос кожного третього виборця, який підтримав не НРУ, а інші національні партії, пішов на рахунок комуністів і соціялістів. Така дорога плата за непомірні амбіції партійних лідерів.

І все ж вибори засвідчили: гуцули були й залишилися свідомими українцями, патріотами. І їх переконань не похитнули ні економічні нагаразди, ні облудні обіцянки повернути „щасливе минуле". Коли б то партійні вожді були такими справжніми патріотами, як прості гуцули!

Ігор Пелипейко,
Косів

Свято Родини в Пармі

Щороку учні „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка при православному соборі св. Володимира в Пармі, Огайо, святкують День Матері. Але цього року Батьківський комітет нашої школи, очолюваний Лідою Вайтед, виступив з чудовою ініціятивою не просто відсвяткувати День Матері, а відсвяткувати День Родини. Тому що не лише мами, а й батьки, дідусі та бабусі допомагають школярам рости, справжніми патріотами.

Підготова до свята розпочалася давно. Діти разом з учителями готували вірші та пісні, вишивали серветки. Все це намагалися тримати в таємниці, щоб зробити приємну несподіванку своїм близьким.

І ось настав довгоочікуваний день, 17-го травня, який залишиться у наших спогадах як перший День Родини і який, сподіваємося, стане доброю традицією. Святково прибрана сцена, квіти на ній, фотовиставка „Життя школи" підкреслювали святковий настрій. Гостями були не лише родини учнів, а й люди, небайдужі до шкільних справ, не зважаючи на те, що їх власні діти вже давно виросли.

Під звуки музики на сцену вийшла урочисто схвильована десятиклясниця Інна Кулик зі словами привітання і подяки до батьків від учнів школи. Її звертання викликало в кого приємні усмішки, у кого сльози вдячности. Ніхто не залишився байдужим до щирих слів учениці. Далі вели програму самі ж діти — Саша Панасюк і Максим Лаврентович.

Виступ дітей під час концерту.

Не перелічити назв пісень і віршів, які звучали з уст вихованців школи. Важко і перераховувати всіх учасників програми. Кожна дитина вклала часточку свого серця і душі у виконання. Було сказано і проспівано і про безсонні ночі, і про руки — невтомні материнські й умілі батьківські, і про ласку та любов рідних. Своїми виступами учні нагадали, що вони — „роду козацького діти, землі українській цвіт".

Як завжди на наших концертах, з особливим теплом були прийняті наймолодші школярі, вихованці дитячого садочка, зі своєю вчителькою Ириною Горн. Кого могла залишити байдужим пісенька про п'ять пальчиків — маму, тата, бабусю, дідуся та дитину?

Закінчилася програма піднесенням Романом Ковалем та Танею Боднар хліба-солі батькам, дідусям і бабусям, священикам, учителям за їх любов, за старання, за турботу. Палко прозвучали з дитячих уст побажання многих літ.

Після виступів настоятель собору св. Володимира о. Іван Наконечний щиро подякував директорові Василеві Іванчукові, членам батьківського комітету Лідії Вайтед, Вірі та Романові Малишам, учителям Катерині Немирі, Марії Турчин, Ірині Горн, Оксані Коваль, Наталі Таран-Лісовській, Ларисі Чернецькій, Надії Русенко, Володимирові Боднарові за їх невтомну працю. Він наголосив, що саме цей колектив влив свіжий струмінь у життя школи, що дозволило їй вижити, не зважаючи на труднощі, і піднятися до високого рівня, який вона має зараз.

О. І. Наконечний відзначив, що в школі тепер навчається багато дітей, які в кількох поколіннях є американцями, як внуки покійного священика о. Степана Ганкевича — Адам, Емілія та Івась Комінко. Але, завдяки зусиллям сім'ї та школи, вони завжди матимуть український дух у своїх душах. За ініціятивою о. І. Наконечного всі присутні заспівали „Многая літа" для колективу школи.

Спостерігаючи, як зворушливо приймали гості і вчителі квіти від учнів школи, я думаю, що наша школа — це не просто школа, а велика, весела і щаслива родина однодумців, де радощі і турботи одного є радощами і турботами для всіх; де всі за одного і один за всіх. Це родина, де кожного новачка приймуть з повагою і розумінням. Це родина з учнів, їх родин, священиків, директора, вчителів, ім'я якої „Рідна Школа".

Наталія Боднар

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ І ПРАБАБЦІ

бл. п.
АНАСТАЗІЇ ВОРОБЕЦЬ

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
у церквах:

Чесного Хреста, Асторія, Н.Й., у п'ятницю, 5-го червня 1998 р.;
св. Володимира, Ґлен Спей, Н.Й.;
в каплиці в Гемптонбургу, Н.Й.;
в селі Горожанці, Україна.

Просимо згадати св. п. Анастазію у своїх молитвах.

Муж — ТЕОДОР ВОРОБЕЦЬ з родиною

27-го травня 1998 р. в Ґлен Спей, Н.Й. скінчився нелегкий земний шлях

СВ. П.
ЛЕОНІДА ЛЕОНІДОВИЧА
САДОВСЬКОГО

скромної, талановитої людини.
Свої творчі задуми завершував з досконалістю.
Його добрі діла залишаться в пам'яті друзів.
Царство йому небесне!

Опечалені:
дочка — ЕЛЬВІРА
внука — КАРІНА та
друзі, які його розуміли, шанували та любили

Казкова краса...

(Закінчення зі стор. 2)

від голоду, одружився з нею. Многоженство дозволено, при умові, що чоловік спроможний утримати всіх жінок і однаково їх обдарувати. Але хто ж це може, крім дуже багатих? Гареми мали колись султани й паші, а тепер вже вони вийшли з моди. Їх мають хіба тільки володарі з Арабії та американські мільйонери. Магомет заборонив вино (але не горілку), заборонив свинину, бо від неї нападають хвороби. В готелях і ресторанах на столах лежать картки з намальованою свинкою, перекресленою червоним олівцем — мовляв, навіть і не думай! Щодо молитв п'ять разів на день, то в Туреччині з цим не так суворо, як у Марокко. Молитва може бути довша або коротша, і якщо пропустиш нагоду, можна потім відмолитися. Модерні мусулмани вважають, що Коран встановив молитви для того, щоб люди ішли до них чисті душею й тілом; кожного разу перед молитвою треба помити хочби ті частини тіла, що найбільше наражені на нечистоти: лице, вуха, руки, ноги та інше. Наша провідниця, людина з вищою освітою і знанням історії та чужих мов, гордо виголосила, що вона — практикуюча магометанка, але модерна, без забобонів. Під час подорожі вона милась перед молитвою. Не цуралась вона і „джинсів" та „шортів". Проте ми ніколи її не заскочили при молитві. Але одного разу, коли були в знаній „Зеленій мечеті", вона продемонструвала нам справжню магометанську молитву. Для того вона старанно зав'язалась шифоновою хустиною, не насуваючи її на самі брови, як то роблять „традиційниці".

— Головна мета молитви — поклонитися Аллахові й самому собі нагадати, що „нема Бога понад бога і Магомета, пророка його". Стати отак, підняти руки вгору, поклонитися, тоді сісти по-турецьки, повернутися лицем до Мекки, — для нас, турків, це буде південний схід, поклонитися знов і про себе проказати молитву. І так кілька разів, так довго, як уважається потрібним.

— А священик?

— Священик не стоїть між нами й Аллахом. Тільки як заходите до мечеті, він вас привітає і коротко побесідує з вами, а далі моліться самі, так часто і так довго, як бажаєте.

— А чому жінки в мечеті окремо від чоловіків?

— Бо під час молитви жінки показують свої принади, і це могло б наводити чоловіків на грішні думки.

Ми питали, забувши, що не так давно в Україні також жінки молилися окремо від чоловіків — безумовно, з тих самих міркувань.

Мусулмани шанують місяць Рамадан. Він, як і наш Великдень, випадає на різні дати. Перший Рамадан був місяцем, коли Магомет отримав через архангела Гавриїла Коран. А потім щороку Рамадан приходив на 10 днів раніше. Під час цього священного місяця не можна вживати алькоголю.

Кемель Ататюрк змодернізував тлумачення Корану, може, зробив би й більш радикальні зміни... Але час і сам диктує зміни, щоб не відстати від Европи — а це Туреччина ставить над усе.

Коли Авраам готовий був принести в жертву свого сина, голос з неба сказав: „Принеси замість сина в жертву овечку". Так Авраам і зробив. Отож, у Туреччині після Рамадану турки убивають бика або овечку, трохи з'їдять самі, а решту віддають бідним. Неписаний закон велить дати бідним по змозі 10-100 долярів від особи, але контролю над благодійством нема, хоч і існує міністерство релігійних справ як підвідділ уряду. Уряд утримує мечеті та видає платню імамам. Імам — дорадник у філософсько-релігійних справах, але служби Божої не провадить і ритуалами одруження, обрізання та похоронами не керує. На мінаретах — відповідниках до християнських дзвіниць — муеззини закликають до молитви. На відміну від арабських, турецькі муеззини не верещать, а дуже мелодійно виспівують. А що мечеті дуже близько одна до одної, то закликають до молитви по черзі, творячи приємний мелодійний вінок молитов. В останні часи замість живих муеззинів виспівують зарекордовані найкращі співаки країни.

Презентація „Листування М. Грушевського" у Києві

У четвер, 21-го травня ц. р., у залі засідань Інституту Літератури ім. Т. Шевченка відбулася презентація книжки „Листування Михайла Грушевського" — першого тому серії УІТ „Епістолярні джерела грушевськознавства". Редактором серії є проф. Любомир Винар, головний редактор журналу „Український Історик" і основник дисципліни грушевськознавства; упорядником „Листування Михайла Грушевського" є Галина Бурлака, старший науковий співробітник Інституту Літератури і член УІТ. Завдяки її ентузіязмові і самовідданій праці, у відносно короткому часі перший том епістолярної спадщини М. Грушевського побачив денне світло.

На презентації книжки, що була влаштована Інститутом Літератури і Осередком УІТ ім. М. Грушевського в Києві, виступили директор інституту академік М. Жулинський, упорядник „Листування" Г. Бурлака, консультант видання Ігор Гирич, проф. О. Мишанич, завідувач Музею Грушевського в Києві Світлана Панькова, д-р В. Наулко і академік Г. Вервес. Також відчитано привіт від проф. Любомира Винара, редактора серії і першого тому „Листування".

Усі доповідачі і учасники наголошували важливість появи „Листування Михайла Грушевського", як збірки унікальних історичних джерел, що охоплюють різні ділянки української культури і поширюють джерелознавчу основу грушевськознавства і новітньої української історії. Співпраця УІТ з Інститутом Літератури ім. Т. Шевченка може служити взірцем конструктивної дії, у висліді якої появився унікальний збірник джерельних матеріялів. У томі видруковано листи Івана Нечуя-Левицького, Дмитра Марковича, Олександра Кониського, Івана Франка, Олександра Кандиби (О. Олеся), Сергія Єфремова, Ольги Кобилянської і інших творців української культури і суспільних діячів. Вже готуються нові томи „Листування" (Федора Вовка, Олександра і Михайла Грушевських, Івана Джиджори, Дмитра Дорошенка і інших). Віримо, що УІТ при допомозі громадськости продовжить цю важливу серію епістолярної спадщини грушевськознавства. Перший том (30 дол.) і добровільні пожертви на наступні томи проситься висилати на таку адресу: UKRAINIAN HISTORICAL ASSOCIATION, P. O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

У НАМАГАННЯХ РЕФОРМУВАТИ дещо захитаний економічним безладдям і заколотом уряд країни, новий індонезійський президент Б. Дж. Габібі та провід парляменту дали в четвер, 28-го травня, обітницю, що загальні вибори відбудуться в 1999 році. Це було наслідком нових студентських протестів, які спалахнули тиждень після того, коли військо вигнало всіх студентських демонстрантів з парляментарних забудовань у Джакарті, столиці Індонезії. Навіть декілька сотень студентських демонстрантів появилося знову перед головною брамою парляменту під час того, як новий президент засідав з керівниками парляменту, щоб обговорити політичні зміни.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Латвії твердить, що Росія не хоче діялоґу з Риґою, а натомість Москва розповсюджує „спотворені інформації" про політику Литви щодо набуття громадянства. Речник латвійського міністерства закордонних справ Андрейс Пілдеґовікс заявив журналістам у середу, 27-го травня, що „всі пропозиції Латвії зміцнити взаємодовір'я та порозуміння були відкинені або викривлені", додаючи при тому, що Росія ставить передумови щоб відновити будь-які розмови. „Така еґоїстичне становище не є прийнятливе для Латвії та не вказує, що Росія має справжнє бажання говорити".

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Донецький „Шахтар" — лідер вищої дивізії

Відбулися ігри 25-ої рунди вищої дивізії Професійної Футбольної Ліґи України. Сучасний лідер дивізії донецький „Шахтар" переміг на виїзді в Києві місцевий клюб ЦСКА (Армія), вислідом — 2:1, і цим самим втримав позицію лідера, перед київським „Динамо", яке в своїй зустрічі розгромило полтавську „Ворсклу" — 5:0. Переможні ґолі для „Динамо" здобули: Ребров — 2, Каладзе, Шевченко і Калитвинцев. В складі „Динамо" виступили: Шовковський, Радченко, Герасименко, В. Маковський, Головко, Ващук, Михайличенко, Гусин, Каладзе, Калитвинцев, Кардаш, Косовський, Шевченко, Ребров.

Висліди інших зустрічей: „Дніпро" (Дніпропетровське) переміг „Кривбас" (Кривий Ріг) — 1:0, львівські „Карпати" перемогли „Торпедо" (Запоріжжя) — 3:1, „Чорноморець" (Одеса) — „Зірку" (Кіровоград) — 3:0, „Прикарпаття" (Івано-Франківське) — „Метелюрг" (Маріюпіль) — 2:0, „Металюрг" (Запоріжжя) — „Нива" (Тернопіль) — 3:2, „Таврія" (Симферопіль) — „Металюрг" (Донецьке) — 1:1.

Погоня за снайпером „Динамо" Шевченком

Продовжується погоня за снайпером київського „Динамо" Андрієм Шевченком, що її проявляють чолові клюби Італії, Англії, Шотляндії і Німеччини. В останньому часі свої заходи до переходу до свого клюбу поновив президент шотляндського клюбу „Ренджерс" Дейвід Миррі, в якому на протязі кількох років виступав Олексій Михайличенко. Дейвід Миррі розпочав свої старання вже кілька місяців тому, але пізніше припинив їх, після того, як почув ціну за Андрія в сумі 15.5 млн. фунтів стерлінґів, приблизно 24.5 млн. долярів. Одначе недавно появилися чутки, що вище згадану ціну було знижено до 9-ти млн. фунтів стерлінґів і тому, що тренер „Ренджерс" Дик Адвокейт дуже хоче мати в складі Шевченка, Миррі поновив свої заходи.

Майже рівночасно серйозні заходи дістати Шевченка робить провід клюбу „Парма" в Італії, який випередив ряд інших чолових клюбів в Італії, бажаючи дістати цього українського футболіста. Пертрактації щодо купна Шевченка провадять репрезентанти відомої компанії „Пармалят", яка

ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОР ПІСЛЯ 25-ої РУНДИ

	Ігор	Точок	відношення ґолів
„Шахтар"	25	56	47:18
„Динамо"	23	51	51:13
„Дніпро"	25	46	39:23
„Карпати"	25	46	30:19
„Ворскла"	25	46	34:35
„Нива"	25	40	36:28
„Металюрг", Д.	24	34	22:20
ЦСКА К.	24	30	26:23
„Зірка"	25	29	22:36
„Таврія"	25	28	31:34
„Кривбас"	25	27	25:28
„Металюрг", З.	25	27	30:38
„Металюрг", М.	25	26	23:42
„Чорноморець"	25	25	25:31
„Прикарпаття"	25	23	25:36
„Торпедо"	25	11	14:57

Найкращі снайпери: Ребров „Динамо" — 16 ґолів, Гайдаш „Таврія" — 14, Паляниця „Карпати" — 14, Капанадзе „Нива" — 13, Шевченко „Динамо" — 12.

вже має свою філію в Україні. Якщо справді провід „Динамо" намірений „продати" Шевченка, то виглядає найкращим покупцем буде клюб „Парма", який має намір заплатити найвищу ціну. У випадку переходу до закордонного клюбу Шевченко буде зобов'язаний виступати в міжнародних змаганнях в репрезентації України.

Тренери репрезентацій України

Екзекутивний Комітет Футбольної Федерації України на своєму черговому засіданні затвердив тренерів збірних України в такому складі: Валерій Лобановський — головний, координаційний тренер усіх футбольних репрезентацій; Йожеф Сабо — головний тренер репрезентації України; помічники — Леонід Буряк і Володимир Веремеєв. Віктор Колотов, тренер молодшої збірної (21-річних), Валентин Луценко — 18-річних, Анатолій Бузник — 16-річних.

Екзекутивний комітет створив теж Національний комітет збірних України, який очолив Олег Базилевич. Головним завданням цього комітету буде координувати працю для підготови перспективних футболістів до збірних дружин України. Час покаже, чи ця „тренерська бюрократія" причиниться до майбутніх успіхів збірних України на міжнародній арені.

РОСІЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

до нульового варіянту при розподілі закордонної власности колишнього Союзу. Сторони домовилися підписати угоду у цій справі. Крім того, є значний проґрес у делімітації кордонів на Озівському морі та в Керченській протоці. Покищо за обопільною згодою ці води вважаються внутрішніми для обох країн. Київ же наполягає на проведенні кордонів, згідно з прийнятими у світі нормами.

Під час переговорів йшлося також про співпрацю України, Росії і Німеччини у виробництві військово-транспортового літака „Ан-70". Сторони вели мову про використання каспійської нафти, будівництво трубопроводів і вирішення Придністровського конфлікту.

На одній з пресконференцій повідомлено також, що міністерство оборони Росії дало згоду на участь своєї фльоти в військових навчаннях „Сі Бріз-98", які проводять цього року на Чорному морі Україна і НАТО.